

რედაქცია

ველი მინოვის ქუჩაზე, არტემ ჩაიგეტოვის სახლში.

ხალის-მოწერა

რედაქციაში და სტ. მელიქიშვილის სტამბაში. შალაქს გარეშე მცხოვრებთათვის: Вь Тифлисе. Вь редакцію газеты „Дრობა“.

გაზეთის ფასი

წელიწადში — 8 მან., ნახევარ წელიწადში — 4 მან. და 50 კაპ., თვეში — 1 მან. ცალკე ნომერი — ერთი შაური.

დროება

გამოდის კვირადღით, ოთხშაბათობით და პარასკეობით

განცხადება

მიიღება ქართულს, რუსულს, ქრებულს, და სხვა ენებზე.

განცხადების ფასი

დიდი ასოებით, ასოზე — 1 კაპ., ასო-მთავრულით, სტრიქონზე — 3 კაპ., ციცერონით, სტრიქონ — 5 კაპ., პეტიტით — 4 კაპ.

თუ საჭიროება მოითხოვს, რედაქცია გასწორებს და შეამოკლებს გამოცხადებულ სტატიებსა და დაუბეჭდელი სტატია ავტორს არ დაუბრუნდება.

ამ თვის 11-ს „დროების“ რედაქცია ვილიამინოვის ქუჩაზე, არტემ ჩაიგეტოვის სახლში, კოლინიის პირ და პირ გადავიდა და ამის გამო ვსთხოვთ დღეის უმადვ ვისაც ხსენებულ რედაქციასთან რამე საქმე ექნებათ, ამ აღვსით მიმართონ.

მაგრამ, დღეს თუ ვინმე ხალხში ზემო ნათქვამ ღირსებებს მოკლებულია და მის სანაცვლოდ უმეცრების მორევეში ტრიალებს და თუ ყოველი კეთილის გზა ბნელია, — ამაში, აშკარაა, ერთი წილი დანაშაულობა არის ჩვენი ზოგიერთი ახლანდელი მღვდლების გულსიგრილისა და მოვალეობის გულიანათ აუსრულებლობისა.

თუ რომელიმე მღვდელი ღარიბია და ხალხისგან უპატივცემულოა, აქედამაც აშკარადა სჩანს, რომ იმათ თავიანთი თავი ხალხისთვის მღვდელიურ წესზედ არ დაუნახებია, ამ მღვდლებში არაფერი საპატივცემო ღვაწლი ვერა უპოვია რა და ამიტომაც იმათზედ გული აუყრიათ და თავიანთი მღვდლის სიყვარული და პატივისცემა გულიდან გადარეცხიათ; ამიტომაც სიღარიბეში და უპატივცემობაში ჩაცეინულან.

თუ ეკლესიაში სიარულზედაც დაზარალებულან, აქედამაც აშკარადა სჩანს, რომ ესენი თითონ ეკლესიაში იმ ნორჩ მორწმუნე თვალ წინ ისე სასოებით და მღვდელურს წესზედ არ მოქცეულან, როგორც რიგია, იმათის შეხედვით, და ამათაც აღარაფრად აღარა ჩაუგდიათ რა; ასე ნელ-ნელა გულის სიგრილეში აღზრდილან, და ამნაირად, როგორც ზოგიერთი მღვდლების სიტყვიდანა სჩანს, ეკლესიაში სიარულზედაც დაზარალებულან.

ყვიდანა სჩანს, ეკლესიაში სიარულზედაც დაზარალებულან.

რასაკვირველია, ყველა მღვდლებზე არ ითქმის ეს, რაცა ესტკევით. ბევრი მღვდელი ჩვენში ნამდვილის ქრისტიანულის წესით ასრულებს თავის დანიშნულებასა.

მაგრამ სანატრელია, რომ ამისთანა საგნებზე ლაპარაკი, როგორც ზევით არის, რაც შეიძლება მალე მოსპობილიყავს ჩვენში, და ამას მხოლოდ მაშინ ვეღარსებთ, როცა ჩვენი მღვდლები ყველანი კარგათავაგიგებენ თავისნამდვილ დანიშნულებასა, და არა თუ მარტო გაიგებენ, ეცდებიან კიდევ, რომ ამ დანიშნულების დაგვარად მოიქცნენ.

ს. ტერვაძე

დღიური

ქვემო იმერეთის ერთი სოფელიდამ (ჭიხაიშიდამ) გვატყობინებენ, რომ აქაურ სოფლის საზოგადოებამ გამსესხებელ-შემნახველი ბანკის (ამხანაგობის) დაწესება გადასწყვიტა. ამხანაგობის პროექტი თითქმის 50-ათ არისო და მოკლე ხანში ადგილობრივ მთავრობას უნდა წარუდგინონ დასამტკიცებელათაო.

ჩვენ შევიტყვეთ, რომ უფ. მ. მირზოევს თავის მიტკლის საქსოვი ფაბრიკა ბაქოში გადააქვს. ამბობენ,

საქართველო

ვისი ვრალია მღვდლების სიღარიბე?

შოველს მღვდლეს ყველა თავისი მრევლი ეძლევა სულითა და გულით. ამის გამო უბრალო სოფლის მღვდელს აქვს მინიჭებული ყველაზე უმეტესი ძალა გავლენისა მრევლზედ ანუ ხალხზედ.

მაშა სადამე მღვდელს შეუძლიან, არა თუ თავის ცხოვრება გააუმჯობესოს და ან პატივი იცეს, ანუ ხალხს ეკლესია შეაყვაროს ამ თავის დიდი გავლენითა, არამედ შეუძლიან თვით ღარიბი მრევლის ცხოვრებაც გააუმჯობესოს, მათში ყოველი ბოროტ-მოქმედება და უთანხმოება მოსპოს, მათში ყოველი უმეცრება და თვალთ სიბნელე ამოხროს და განათლების კვალზედ სხვაზედ უფრო მალე გაატაროს.

ფელტონი

კველთა გეგმავა დაწერილი ლექსები *)

მეფის ირაკლისა მე ფერხან ბანილთა ეკლესია ვადიდე, იესო, სული შენი მომხმარებელუღსა (?).
დედოფლის დარბაზი
შინ არს მიზევი არსთა მკობისა,
მანცა წიადში დედოფლობისა.
მეფის ბიორგისა
სიმღაბლით ჩვენთვის გარდამოსრულსა
იესოს ვმონებ ღმერთ-კაცად სსულსა.
მისივე
პისტიტელ პადიტ ალაბიტავე, (?)
იესო, ჩემო მომხმარებელუ!
მეთევან ბატონრძლისა
შინ დავითს ვერმო, ვთვისა,
მან სძლათ მყო მადლის მეფისა.

*) ეს ლექსები თ. დ. მ. პრისთავა გადმოგვცა ჩვენ დასაბეჭდათ, რომლისთვისაც მადლობას ვუძღვებით. ზოგიერთ ლექსებთან დასმული კითხვითი ნიშანი (?) ნიშნავს, რომ ამ ლექსების ჰაზრი კარგათ არ გვესმის.

მეორე სოლომონისა
შინ დავითისით ჩიჩილმან იღმერთა,
მან ძლიეითა მყო მეფე იმერთა.
მისივე
ქეთილ ძირთაგან ბრტოვანი
მეფე ვზი ბაგრატიონი.
თამარ დედოფლისა
დედათა მარლიი ვარ.
ტაცია დანიანისა
შინ აღმკუნა ცანი მარადიანი,
მით ვფლობ ქვეყანას მე დანიანი.
მამია ბურგიელისა
სადგური მლიასი, მიყვარს მისი ხმა მიამებისა (?).
შეოინდლისა
მამამან ძველად,
შსჯულ საფურძველად,
შეოინდს მასაყდრა
ათორთ მბაძველად.
ლეონ აბაშიძისა
ღმერთსა ვმონებ, მეფესა ვკვობ,
ამ ორითა მტერს დავამობ.
ნიკოლოზ აბაშიძისა
ღვთათ კაცად ვესავ შრისტესა,
მწე მექმენ აბაშიძისა.
რაჭის პრისთავისა
შრისტეს მოსავე სიყრმიდგან
და მისგან ხსნილი სიბრძიდგან.

მანტანგისაგან თქმული მარიამ მდივანბეგის ცოლზე
სინანულს მიმეც, ვით მეგვიბტელი,
მარიამ ვებეჭდვ სამართელი.
მეფის დავითის აღმაშენებლისა
ჭვარიოა მტერთა მძლეველი,
დავით ვებეჭდვ უძლეველი.
იოანე მუხრან-ბატონისა
მითი ღმერთი მწამს, ერთი ბატონი,
სარდალ-სალბუცეს მუხრან-ბატონი.
დიდ მეფე სოლომონისა
მე ფესთ შეგეწო სამოსს იესო,
ლომო ნივთობით იუდიით ვსცენო (?).
მანანა ორბელიანისა. (თქმული აღმაშენებლისა)
უღროთ შრის დასვლით მბნელა სოფელ-მან ანაზდელად.
თამარ პრისთავისა (მარათაშვილის ასულისა)
ღვთის მშობელს ვესავ მისი მარი
და ძესა მისსა ვმონებ თამარი.
მაია შულარაღასის ასულის ბეჭედზედ კენინა ორბელიანისა, რომ დაქერიდა იგი:
სოფელმან ია ვრობითა, დამცა ყველი ზრობითა.
და როს მეორეთ გათხოვდა, დაწერა ესრედ:
სოფელი, შენმა იამა შენივე ნახე იამა.

1706

და როცა რვა საათის შემდეგ, თუმცა დაქანცულ-დაღალული ცხენი მწერალმა უკან დაუბრუნა, ისეთ ნაირად გაუხარდა, თითქო ფიქტებიონს.

□ მართი წელი გლეხი მომკვდარა ამას წინათ მუთათისში და სოფელში წაუღიათ დასამარხავად. როცა ადგილობრივი მღვდელი მოუწვევიათ, ამას უთქვამს, რომ „რადგან მიცვალებულს ვაჟი არ დარჩენია, ამის წილი „ღრამა“ მეკარგებაო და ამის გამო, თუ ხუთ თუმანს გამოგიზავნით, მოვალ და გავასვენებო; თუ არა, არაო.“ შირისუფლებს ბევრი უხევეწნათ, რომ ამდონის მოცემა ჩვენ ღარიბ გლეხს სად შეგვიძლიაო; მაგრამ მღვდელი არ დათანხმებულა. სამი დღის შემდეგ, იძულებული გამხდარან ჭირისუფლები, რომ თავიანთი მიცვალებული წეს-აუგებელად და უმღვდლოთ ჩაგბარებინათ მიწისთვის. გამოჯავრებული მღვდელი დაქადნებია, რომ რახანც ვგვრავ, ახლავ მუთათისს წაველ და გამოვაცხადებო, რომ თქვენ მუთათისილამ ცხედარი გამოაპარეთ და ამისთვის თქვენც დანაჯებით და თქვენ მკვდარსაც ამოვალდებინებ; რომ დაამოწმონ, ფინიკის იქნება ხოლოვით მოკვდამო. შემინებულ ჭირისუფლებს, რომ მიცვალებული მართლა არ „გავგიჯახირინო“, სადღაც უსესხნიათ სამი თუმანი და დიდის ხევეწნით დაუშო. შმინებიათ გაცხარებული მღვდელი, რომელსაც რამდენიმე დღის შემდეგ სასაფლაოზე აუგია წესი მიცვალებულისათვის.

□ სამეურნეო საზოგადოების გამგებელი კამისია უცხადებს იმ პირთ, რომელთაც რამე საგანი ჰსურთ გამოფინონ, რომ ამისათვის უუ. სტ. ხოჯავეს, მ.ტ. მარკრაფსა და სერ. ბეგთაშვეს უნდა მიმართონ, რომელნიც განგებ ამ გამოფინის გასამართავად არიან დანიშნულნი.

□ იმ ახალგაზდა ქალის სახელი, რომელმანც გასულ 6 სექტემბერს მოიკლა თავი აქაური რკინის გზის სტანციოზე, არის ზუიკოვე. როგორც ამბობენ, ამ უკანასკნელ დროს ეს ქალი თავის გონზე ვერ ყოფილა თურმე და ძლიათ მოუკლავს თავი.

თხილისის სამკურნალო
(4 აპრილის სახეობად)
მრეწვის მედანზე, ჩიტახოვის სახლებში.
ავათმყოფებს მიიღებენ ყოველ დღე, კვირას გარდა, დიდის 9 საათიდან ნაშუადღევის 1 საათამდე.

მ რ შ ბ ა თ ს: ექიმი ტელიაჭუსი — ქალისა და ყმაწვილების ავათმყოფობისათვის, ბარალევიჩი და ლისიცივი — შინაგანი ავათმყოფობისათვის.
ს ა მ შ ბ ა თ ს: მერმიშვიდი და მარკაროვი — შინაგანი ავათმყოფობისათვის.
მ თ ხ შ ბ ა თ ს: ლისიცივი — შინაგანი ავათმყოფობის, მაკოვსკი — ვენერიული ავათმყოფობისათვის.

ხ უ თ შ ბ ა თ ს: ბრაზოვსკი — ხირურგიული ავათმყოფობა, ტელიაჭუსი — ქალებისა და ყმაწვილების ავათმყოფობა და მერმიშვიდი — შინაგანი ავათმყოფობისათვის.

პ ა რ ა ს კ ე ვ ს: ლისიცივი და მარკაროვი — შინაგანი ავათმყოფობისათვის.

შ ბ ა თ ს: მერმიშვიდი — შინაგანი ავათმყოფობისათვის, მაკოვსკი — ვენერიული ავათმყოფობისათვის.

უამოკრილსად ვსთხოვთ იმ ჩვენს ხელის-მოგვარებას, რომელთაც უარსანდელი ანუ ფლავანდელი გაზეთის ფული ჯერ არ უამოუბრუნიათ, რაც უამოკრილსად ვაგალე უამოკრილსად.

„დროების“ კორექსიონდენსია

ახალქალაქი, 6 სექტემბერს

გაზეთ „მშაკს“ ჩვენი ქალაქიდან სწერენ შემდეგ ამბებსა:

„პირველ სექტემბერს ახალქალაქი მთილისს ტელეგრაფით შეუერთდებოა,

„არის თქმულობაო, რომ ბორჯომიდან გზას გაიყვანენ ახალქალაქშიო,

„გამუდმებულმა წვიმებმა დიდი ენება მისცეს იქ წრეწანდელ პურის მოსაეალსაო,

„წარმოთ 14 აპრილს ახალქალაქიდან გეაცნობებენო, რომ მსმლოდგან ვადმოსულ ავახაკებს სამი ყაზახი მოუკლამთო და

„ხსენებულ ქალაქში გაძრიელებული წითელა არისო და მულამ დღე 3-4 ყმაწვილი კვდებაო.“

იძულებული ვარ მოგახსენოთ, რომ ამ ხუთ ამბავში ერთიც მართალი არ იპოვება.

1) მართალია, ახალციხიდან ახალქალაქამდის აყუდებული ბოძები გვიქადიან, რომ ახალქალაქი ოდესმე ტელეგრაფს ედირსებაო, მაგრამ ნამდვილად ეს ჯერ კაცმა არ იცის, რადგან ტელეგრაფის გამართვას მართო ბოძები არ სჭირია. აჰა ხსენებული პირველი სექტემბერიც დიდი ხანია გავიდა, მაგრამ არამ თუ სრულებით გამართვა, ჯერ არც მართულის გაბმა, არც სახლი და არც აპარატები სრულებით არსად სჩანს. როგორც ისმის, თუ ესეც მართალია, ახალქალაქში დანიშნული აპარატები ჯერაც პეტერბურღში აწყვილაო.

2) რაც შეეხება ბორჯომიდან ახალქალაქში გზის გაყვანას, ეს ჯერ არც აფიციალურად და არც საზოგადოათ ამ გვარი თქმულობა არა ყოფილა რა.

3) აედრებმა დიდი ენება მისცეს ჯავახეთში პურის მოსაეალსაო, — ეს გასაკვირველად ეწინააღმდეგება ნამდვილ კეშმარიტებას. აედრებმა არამ თუ აენეს რამე, არამედ გაზაფხულის წვიმებმა და აწ მყოფ მშვენიერმა ტა-

როსმა იქამდე აფეთქა მიწის მოსაეალი, რომ ამ გვარ უხეობას აქაური მცხოვრებნი არ მოსწრებია. რაც შეეხება ბალახს, თითქმის ქვაზედაც კი ამოვიდა და ჯერ-ც ხელ-უხლებელი ბევრი ხოდაბუნი ძვეს, რომლის პატრონები იხევეწბიან: გათიბეთ და ნახეარი თივა თქვენთვის გეიჩუქებიაო. როგორ დავიჯერო, რომ უ. კორრესპონდენტმა აქაური პურის მახანდა არ იცოდეს. თითქმის ულპებათ და გასაეალი კი არსაიდ აქეს ასე, რომ ამ ქაშად პური სამარი (20 ფუთი) ხუთად და ექვს მანეთად ფასობს; ქერი კი სამარი (17 ფუთი) ორ მანეთ ნახევრად და სამ მანეთად ისყიდება, და ამბობენ კიდევ დაიწვესო.

4) სამი ყაზახი მოუკლამთ მსმლოს ავახაკებსაო. ამ შემოხვევის სინამდვილე აი რაში მდგომარეობს: იელისის 25 სამზღვარზე ეპოვათ თივის ბულულში გახვეული ერთი (და არა სამი) ყაზახი, რომელიც სრულებით გაცარცული და თავ-მოჭრილი ხსენებულ ალაგს დავალათ. ჯერ აქამდის გამოძიებელსაც ვერ უპოვია მისი ნამდვილი მკვლელი. მხოლოდ კი იმითი აქესთ მსმლოს ავახაკებზე ექვი, რომ იმავე რიცხვებში რამდენიმე სოფლიდან ცხენები და ძროხები გაიტაცეს. ამ ქაშად ისეთ ენერგიულათ მოჰკიდა ხელი ამ საქმეს და ისეთ ნაირათ გაამაგრა სამზღვრის პირები ჩვენმა მახრის უფროსმა, რომ იმედია შემდეგში ამ გვარი აღარა მოგვესმარა.

5) კორრესპონდენტი გულ-მტკივნეულ აცხადებს, რომ ახალქალაქში დღეში 3-4 ყმაწვილი წითელათი კვდებაო. აი ნამდვილი ამბავი ამ საგნის შესახებ: სატკივარმა აგვისტოდგან დაიწყო, სულ 147 ავთ გამხდარა და ამათში 30 მომკვდარია. მე ეს ცნობა ადგილობრივი ექიმის რაპორტიდან მაწყავს.

არ შეგვიძლია უკანასკნელად სურვილი არ გამოვაცხადოთ, რომ „მშაკს“ კორრესპონდენტი მეორეთ უფრო ფრთხილად მოქცეულ იყოს და რაზედაც სწერს, უფრო ნამდვილი ამბები შეეტყოს.

ილ. ალხაზაშვილი

სამღვდლოების კრება მუთათისში

(მაგრძელება)

ამ პატარა სცენის შემდეგ თავს-მჯდომარემ ყრილობას მისცა შემდეგი წინადადება:

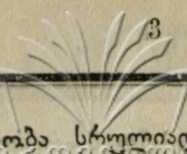
— მამანო დეპუტატო! თქვენ ყველამ მოისმინეთ წინადადება ყოველად სამღვდლოსი. ჩვენ ამ ყრილობაზე ან უნდა გარდაწყვიტოთ მეორე ოთხ-კლასიანი სასწავლებლის გახსნა, სადაც იქნება, ან უნდა ავაშენოთ მოსამზადებელი და პარალელური კლასების ოთახები, ან და შევირდების მიღება მოვსპოთ და ეიდრემდის სასწავლებელში ადგილი არ დაიცლება, მოსამზადებელ კლას-

შიაც შევირდები აღარ უნდა მივიღოთ. ძლიერ მსურდა და დღესაც მსურს, რომ მეორე ოთხ-კლასიანი სასწავლებელი გახსნას, გინდ აქ მუთათისში ანუ შორაპანში, თუმცა ამას სამღვდლოება ეისურვებთ. მართი ოთხ-კლასიანი სასწავლებლის შენახვას თავისი მოსამზადებელი კლასით, მე ვგონებ, რომ 6,000 მანეთამდე მეტი არ დასჭირდეს და მართო შორაპანის სამღვდლოებისაგან ბევრი ნაკლები არ შემოვა ფული, თუ ორი საბლალოჩინო მაინც მუთათისის უეზდისა ჩვენთან მოვა. მაზრი დიდი ხანია მითქვამს თქვენთვისაც, მაგრამ, საუბედუროთ, ამას მოწინააღმდეგენი გაუწინდენ ისევე შორაპანის უეზდის სამღვდლოთაგანნი.

ისინი ეუბნებოდენ მღვდლებს, რომ მუთათისის სასულიერო ოთხ-კლასიანი სასწავლებლის შენახვაზე 15,000 მანეთი მიდისო და აძენი დაგჭირდებათ თქვენცაო. ამ პირებმა არ იციან, რომ მუთათისის სასულიერო სასწავლებელი, თუმცა ოთხ-კლასიანი სასწავლებლად ირიცხება, მაგრამ იმაში ნამეტანი შევირდების რიცხვია, რაც ორ-სამ სასწავლებელშია ზოგიერთ რუსეთის ადგილას და ეს ნამეტანი ხარჯი მიდის პარალელურ კლასებზე და მათ მასწავლებლებზე. ამისათვის ნორმალური კლასებით ერთ სასწავლებლის შენახვაზე არ წავა იმდენი ხარჯი, რამდენიც ამ სასწავლებელზე მიდის.

ამ წინადადებაზე ბევრი ლაპარაკი ჰქონდათ და მსჯელობა; აქ შეიტყვეს, რომ მოსამზადებელი კლასის შენახვაში თითქმის 5,000 მანეთამდე მიდის; ისეთ მღვდლებს ჰყავს შეილები ზოგს ორი და ზოგს სამი, ოთხიც, რომ შეძლება აქესთ და არც სასწავლებლის შესანახავი ფულები შემოაქვსთ მუყაითად. შოველი მღვდელი ვალდებულია თავისი შეილი შინ მოამზადოს და მოამზადებული პირველ კლასში შეიყვანოს; მაგრამ ზოგი ათი-თერთმეტი წლის ბავშვს ქართულს წერა-კითხვასაც არ ასწავლის და მისი ამისთანა დაუდევნელობით მის მოძმეს, უმეტესად ღარიბს, თავის შეილის მომზადებისათვის ბევრი ფული ხდება. ამისათვის დეპუტატებმა გადაწყვიტეს: „მოსამზადებელი კლასი დაშთეს იმ მშობლებისთვის, ვისაც შეილები იქმნებიან მასში. რადგან თვითონ სასწავლებლის სახლში არის ორი ოთახი თავისუფალი, იმაში გაიხსნას პარალელური განყოფილების კლასები.“ ამ გარდაწყვეტილებაზე რამდენიმე დეპუტატი თანახმა არ გახდა იმისთვის, რომ მათ შეილები ჰყავსთ დღეს მოსამზადებელს კლასში და ფულის გარდახდა ეზარებათ მათი მომზადებისათვის.

მს გარდაწყვეტილება, ჩემის აზრით ძლიერ კარგი და სასარგებლო გადაწყვეტილება არის. ამ ხარჯზე გადარჩენილი 5000 მანეთი უმეტესად სასარგებლო იქმნება სემინარიის

საქმეს რომ დაეხმარება, რომლის დანიშნულებაც ჰქონდა ამ ფულს პირველად და არა მოსამზადებელ კლასზე დახარჯვისა. ეს გააფრთხილებს ყველას და თვითონ ეცდებიან თავის შვილების მომზადებას და თუ ვერ მოამზადებენ, მაშინ, რადგან, კანონითაც ვალდებული არიან თავის შვილის მომზადებისათვის, თვითონვე გადაიხადოს მისი ხარჯი; რააკვირდებიან, ყველა მდიდარი არ იქნება მშობლები, ვინც მოსამზადებელ კლასში შვილებს შეიყვანს და ზოგი ღარიბი იქნება, მაგრამ ამისთანა ღარიბი შვირდებისათვის შესაწევნელად ფულიც დასდევს დეპუტატებმა.

ზოგი აქამდისინ რვა წლის ბავშვს მიაღებდა მოსამზადებელ კლასში და ოთხი წელიწადი იყო შიგ; და მათი გამოზნის და სასწავლებლის შენახვისათვის ოთხი წელიწადი უბრალოდ ფული უნდა ეხადა საწყალსხვა მღვდელს. ღღეს სოფლებში შკოლები არის და მუთაისში რომ ოთხი და სამი წელიწადი ხარჯი მოუვა მშობელს ბავშვის მოსამზადებელ კლასის შესრულებაზე, იმისნახევა რომ დახარჯოს, უკეთესად მოამზადებს სოფელში. ამისთანა მოსაზრება ყველა დეპუტატებმა მიიღეს სახეში და ამიტომ გადასწყვიტეს ეს საქმე ასე.

შვირდებისთვის საზოგადო ბინის აშენებაზე, რომელსაც უმაღლესი მთავრობა ძლიერ ურჩევს სამღვდლოებას, აი რა განაცხადეს: ჩვენი უმთავრესი ყურადღება დღეს არის მიქცეული მუთაისში სემინარიის დაარსებაზე და ვიდრემდის ეს საქმე არ გათავდება, მანამდის ამისთანა საზოგადო ბინის აღშენებაზე გადიდვას ლაპარაკი, რადგან ზოგიერთ ადგილობრივ გარემოებათა გამო დიდი სასარგებლო არ დარჩება ეს ბინები.

ხან-დის-ხან, მართლა, ისეთ რამეს მოიფიქრებს თბილ ოთახში კაცი, რომ ძლიერ კარგი რამე ჰგონია, მაგრამ ნამდვილად აღსრულება საქმით ძნელია ხოლმე. რომ ყველამ იცოდეს—თუ როგორ სარჩოს აძლევდნ თავის მამები ჩვენ შვირდებს და ჩვენებური გარემოება ჰქონდეს კარგად გაგებულნი, მე არ ვგონებ, რომ ამისთანა საზოგადო ბინის აშენება ურჩიონ სამღვდლოებას. დაყენეთ თუ გინდ ერთი ოცი შვირდი ერთად. მართი მოიტანს თვეში ოთხ ბათმან სიმინდის ფქვილს, მეორე სამ ბათმან ღომს და საქამდათ ღობიოს, ერთმა იქნება ერთი მანეთი გარდაიხადოს ხორცის ფული, ზოგმა ორიც, მაგრამ ზოგი ისეთიც იქნება, რომ მოხარული ხორცი გამოუგზავნონ ხოლმე სოფელიდან და ისიც თვეში ორჯელ-სამჯერ და დანარჩენზე ღობიოთი კმაყოფილდებოდეს. როგორ შეინახოს კაცმა ამისთანა შვირდები? ძარგი იქნება, რომ ყველა გადაჭრილ ფულს შემოატანდეს; მაგრამ განა ეს ყველას შეუძლია, ყველას ეადვილება? ეს გარემოება არ იციან რევიზორებმა და იხახიან: მაინც და მაინც საზოგადო შვირდების ბინა

ააშენეთო, ერთი ზედამხედველი იქმარება მათთვის და უმეტესი მხედველობა ექნება მათზედო. ეს აზრი, ჩემის ფიქრით, ტყუილია: პანსიონში შვირდები ხომ ერთად არიან, მაგრამ საშუალო რიცხვით, რომ ავილოთ, კარგ ზნეობიან შვირდსა გარეთ უმეტესად ნახეთ, თუმცა მათ იმდენი ზედამხედველობა არა აქვს, რამდენიც პანსიონერებს.

ამის შემდეგ თავსმჯდომარემ მისცა ყრილობას შემდეგი წინადადება:

— მრავალ გზის გითხოვნიათ და დღესაც იმას თხოულობთ, რომ დაწერილებითი ეკონომიური ანგარიში გაიგოთ სასწავლებლის შესავალ გასაელისა. შ. ზედამხედველი იმ ანგარიშს გაძლევს თქვენ, რომელიც ამას წინათ ყრილობაში განიხილეთ, მაგრამ თქვენ როგორც მაშინ, ისე დღეს დაწერილებით ანგარიშს ვერ ტყობულობთ. თუმცა ეს გამოცდილი სასწავლებლის ზედამხედველისათვის დიდ საქმეს არ შეადგენს, მაგრამ ამისთანა ანგარიშის შედგენა, როგორც ხედავთ, საძნელო შეიქნა.

ამისთვის, ჩემის აზრით, სასარგებლო იქნება, რომ ჩვენი გადასახადი ფული სემინარიის დასაარსებლად და სასწავლებლის სასარგებლოდ დაესდეთ ერთი გარდაწყვეტილი, არაოდეს არც მოემატოს და არც მოეკლოს ამ შემოსავალს, ჩვენგან იქნება შემოტანილი თუ სხვა და სხვა წყაროებიდან. ამისთანა ანგარიშიდან ძლიერ ადვილად შეგვეძლება შეეიტყოთ: რა უნდა შემოვიდეს ყოველ წელს, რა შემოტანილა, რა დარჩენილა, რა დახარჯულა და რამდენი არის გადნარჩენი ფული. ამისთანა ანგარიშის ერთხელვე დაწყობით არ დაიკარგება ერთი კაპიკი, ვიზედაც უნდა დარჩეს შემოუტანელი და თქვენც ადვილად გაიგებთ ანგარიშს ყოველთვის. წინა ყრილობების დროს ისე უწესოთ იყო განსაზღვრული ფულის შემოტანა, რომ დღესაც არ აქვს სასწავლებლის სამმართველოს გაგებული ნამდვილი ანგარიში. მართალია, სასწავლებლის წესდების § 41-თ თქვენ ყოველ წელს დაბეჭდილი წლიური ანგარიში უნდა გირიგდებოდეთ და არა თუ მართო თქვენ, ყველა მღვდლებს, სასწავლებლის სამმართველოსაგან, მაგრამ, სამწუხაროდ, ეს არსად არ სრულდება სასწავლებლის ზედამხედველებისაგან.

მოისმინეს თუ არა ეს წინადადება, დეპუტატებმა ერთხმად გადასწყვიტეს: ამ სექტემბრიდან 10,000 მანეთი, რომელიც ყოველ წლივით უნდა შემოსულიყო ხოლმე, გაიწეროს ყველა მღვდლებზე, კომლის რიცხვზე, კომლზე ხუთი შაური სანთლის, სარგებლის ფულის ზედ დათვლით და ამერიდგან უმეტესაკლებოდ წარმოიდგინებოდეს ხოლმე ყოველთა დეპუტატთაგან კომლის რიცხვი მოიკლებს თუ მოიმატებს. სასწავლებლის ეკონომიური ანგარიში უთუოდ კანონიერად შედგენილი ქართულს ენაზე დაბეჭდილი დაგვირიგდეს ამ წლის შემდეგ ყოველ წლი-

ბით. თვითონ თავსმჯდომარე დაპირდა სამღვდლოებას იმისთანა ანგარიშის დაწესებას, როგორც ხანებში არის; ამით ადვილად შეეიტყობს კაცი—თუ ვის რა შემოუტანია, ანუ რამდენი ვიზე დარჩენილა, და ამნაირად ვგონებ შემდეგ მაინც მიეცეს მათ წლიური სასწავლებლის ეკონომიური ანგარიში.

რუსეთი

რუსულს გაზეთებში გამოცხადებულა, რომ ღენერალ-ადიუტანტს ქაუჭმანს რუსის ჯარით ძოკანის სახანოს დედა-ქალაქი (ძოკანი) აულია და ახლა საზოგადოთ თურქისტანის მაზრაში სრული მშვიდობიანობა არისო.

იმ საზოგადოება, რომელიც დაჭრილი და ავთამყოფი მხედრებისთვის ჰზრუნავს, 10,000 მანეთი გადაუდგია აჯანყებული გერცოგოვინელისა და ბოსნიელებისათვის.

პეტერბურლის სასამართლოებში მოსამსახურე პირები აპირებენ გამსესხებელ-შემნახველი ამხანაგობის (ბანკის) შედგენას.

სახელმწიფო ქონების მინისტრმა—მალუევიმა შეადგინა პროექტი, რომ მმართველობამ და ერობამ ყოველი ღონის-ძიება იხმაროს, რომ ხის სახლების მაგიერად, რომელსაც ასე ხშირად ეკიდება ცეცხლი, ქალაქებში და სოფლებშიაც ქვის-სახლები ააშენებინონ მცხოვრებლებსაო. ამ პროექტის განსახილველად მთავრობას ცალკე კომისია დაუნიშნავს.

თერგის მაზრის მთავრობის წინადადებით, უმაღლესი მმართველობა ამ მაზრის უდაბნო ადგილებში და მინდვრებში ტყის გაშენებას შეუდგება.

ბასულ 5 სექტემბერს პეტერბურლის ერთს ეკლესიაში ვილაცას მოუპარავს. პოლიცია დაეძებს ამ ღეთის მგობელ კაცსაო, სწერენ ერთს გაზეთში, მაგრამ ვერ კვალსაც ვერ მიაგნოო.

უცხო ქვეყნები

გერცოგოვინის არაულობა. ღღემდი ოსმალის ოფიციალურს გაზეთებში მუდამ სწერდნენ, რომ „გერცოგოვინის აჯანყება სრულიად მოისპოო; ბოსნიაში და გერცოგოვინაში მშვიდობიანობა ჰსუფევსო და ჩვენი ჯარი ვერსად ვერ ხედავს დაბრკოლებასო.“ მაგრამ ახლა კი, როცა ყველა უცხო ქვეყნის გაზეთებში, არა თუ დამშვიდებას, რამდენჯერმე ოსმალის ჯარის დამარცხებას იწერებინ, ოფიციალური გაზეთებიც ვეღარ ბედვენ ამის თქმას. ასლა ისინი მუდამ დღე აცხადებენ, რომ მმართველობამ ამდენი და ამდენი ჯარი გაგზავნა აჯანყებულების დასამორჩილებლადო და იმედიო.

რომ მალე არეულობა სრულიად მოისპობაო.

აჯანყებულები ახლა სწავნიან ომს შედგომიან: ნაწილ-ნაწილად იყოფიან თურმე, ას-ასი, ორას-ორასი კაცი ერთად გროვდებიან და ხან ერთსა და ხან მეორე ალაგას თავს ესხმებიან და მოსვენებას არ აძლევენ ოსმალს ჯარსა.

ზოგიერთი ოსმალის მომხრე გაზეთები ურჩევენ აჯანყებულებს, რომ თოფ იარაღი დაჰყარონ და მაშინ ოსმალს უეჭველად ყველა იმ ცვლილებას მოახდენს ადმინისტრაციაში და ხარჯის მოკრეფაში, რასაც კი ხალხი ისურვებსო.

იმაზე ერთი ჩერნოგორიელი გაზეთი ამბობს პასუხად, რომ ჩვენ დარწმუნებული ვართო, რომ ამ პირობას მისცემს ოსმალს მთავრობაო; მაგრამ მეორეს მხრით იმაშიაც კარგათ დარწმუნებული ვართო, რომ ამ დაპირებას თავის დღეში არ შეასრულებსო. საქმე იმაშიაო, რომ საზოგადოთ ოსმალს ყველა ჩინოვნიკები ისეთი გაფუჭებულიები, მექრთამეები და შეუბრალებლები არიან, განსაკუთრებით როცა საქმე ქრისტიანებზე მივარდებო, რომ ბევრიც რომ უნდოდესთ, კარგი ჩინოვნიკების დაყენებასა და პატიოსნათ გამგეობას ვერ შეიძლებსო.

ბოლგარიაში დასახლებულ ჩერქეზებისათვის ოსმალს მმართველობამ თოფ-იარაღი დაურიგა, ვინც ცობაა არეულობა მოხდეს, სლავიანებს უნდა ებრძოლოთო.

სპრბია. რადგან ოსმალს მმართველობამ სერბიის სამზღვარზე ბევრი ჯარი დააყენა და ამბობენ კიდევცა, რომ ეს ჯარი ოსმალს სერბიაში უნდა ჩააყენოსო, ამისგამო სერბიის მმართველობას განკარგულება მოუხდენია, რომ თავის ჯარებიც მზად ყვანდეს და ყოველ შემთხვევაში სალაშქროთ გამგზავრებას მოელოდოსო.

ქრონიკა

შარნავაზისაგან დაღვნილი სამხედრო წესი

შარნავაზმა შემოიღო საქართველოში სამხედრო წესიცა. მაგრამ რადგან ყველა სწავლულების მჯელობით საქართველოში არაოდეს არ მოშლილა ის წესები, რაც ძველის ძველადგანვე იყო დაწყობილი, ამისათვის მე იმ საქართველოს სამეფოს სამხედრო წესებზე აღარ ვიტყვი, რომ ისინი შემოიღო შარნავაზმა, არამედ დაეწერ საზოგადოდ ისრე, როგორც ყოფილა ეს წესი ვიდრე საქართველოს სამ სამეფოდ გაყოფამდე.

სამეფოში პირველი სამხედრო და სამოქალაქო პირი იყო სპასპეტი ანუ სპასალარი. ამას ემორჩილებოდნენ ყველა ერისთავები და ჯარები. როცა გარეშე მტერი მოადგებოდა საქართველოს, სპასალარი, გაიგებდა თუ არა, მაშინვე შეატყობინებდა ერისთავებს. მსენი შეჰყრიდნენ თავ-

ვიანთ საერისთავოებში ჯარებს და მო-
ვიდოდნენ მასთან. ეს მიიღებდა
ჯარების წინამძღოლებს, წაუძ-
ლებოდა წინ და მიიყვანდა მტერზე
საომარად. მტერს დაამარცხებდნენ
და ვინც ომში რასაც იშოვიდა, თა-
ვისი იყო. არავის შეეძლო იმისი
წართმა, რადგან ყველა თავისი სი-
სხლით მოულოდბა. ამ ლაშქარი-
ნობაში ერისთავებსაც თავისი მორ-
ჩილი ჯარის უფროსები ჰყავდნენ.
ამათ ებარათ ათასი კაცი და ერქოთ
ათასის თავი (ანუ შილარხი). ამის-
თანა ათასის თავი თითო ერისთავს
იმდენი ჰყვანდა, რამდენსაც იმის სა-
ერისთავოში, კანონისამებრ, როგორც
ზევით დაწვრივ, ჯარის გამოყვანა
შეეძლო თავის მარჯაფით თავადსა
და აზნაურს.

მაგრამ ესეც არის, რომ ჯარში
გამოსვლა შეეძლო იმას, ვინც თა-
ვისუფალი კაცი იყო, ესე იგი არ
იყო ვისიმე მონა, რადგან მონების
მოვალეობა მხოლოდ მუშაობა იყო.
ამისათვის ვისაც უფლება ჰქონდა
ჯარში წასვლისა, ის სიყმაწვილიდ-
განვე სწავლობდა სამხედრო ხელო-
ბას, ცხენზე ჯდომას და ნადირობას.
ეს იყო იმის მიზეზი, რომ მხედარს
ძალიან დიდი პატივი ჰქონდა ხალ-
ხში.

ჯარები განიყოფებოდნენ ორ ნა-
წილად: ერთი იყო ცხენოსანი ლაშ-
კარი, მეორე ქვეითი ჯარი.

მაგრამ რამდენი იყო ეს ჯარი, ეს
ნამდვილად არ ვიცით. მხოლოდ
ცხადია, რომ არტავს როცა ის გა-
მოვიდა პომპეისთან საომარად, 19
ათასი კაცი მოუკვდა. პლუტარხის
მოწმობისამებრ, ამბობს ბართაშვი-
ლი თავის ისტორიის მე-33 გვერდზე,
არტავსა ჰყვანდა 40000 კაცი, აპ-
პინის სიტყვით კი 70000 კაცი.

საქართველოს ჯარები, ამბობს
აქვე იგივე, ყოველთვის სახელგან-
თქმულნი იყვნენ თავიანთ მამაცო-
ბით და კარგის წყობილებით. ეს
წყობილება ქართველ ჯარში შემო-
იღო შარანგაზმა, რომელმაც სხვა
და სხვა წესდებთა შორის დაფუ-
ძნა სამხედრო წესიცა. ისტორიკო-
ლები და რომის პოეტები: პოლიბი,

მცხოვრები მეორე საუკუნეში ძრ-
დაბ. წინად, პირგინი, ლორატი და
ლუკანი თითქმის რომაელების ქარ-
თველებთან ომის დროს მყოფნი,
და ისტორიკოსი ტაციტი მცხოვრე-
ბი ქრისტიანობის პირველ საუკუნე-
ში, ერთ ხმად დიდად აქებენ ქარ-
თველ ჯარებს. ამ მწერლებმა იმა-
ზედაც კი დაგვიტოვეს ცნობები, რომ
ქართველ ჯარებს ეცვათ წითელი
პერანგები და განიყოფებოდნენ ცხე-
ნოსან და მშვენიერ ქვეით ჯარად.
ამ ჯარების გარდა, რომელსაც შეე-
ძლო გარეთ წასვლა-მოსვლა, საქარ-
თველოს კიდევ ჰყვანდა შინ თე-
დამცველნი მცხოვრებნი, რომელნიც
იყვნენ აღჭურვილნი თავის მძლე-
რი მამაცობითა და ქვეყნის მდებია-
რებაც ხელს უწყობდა. თუმცა და-
საჯერი არ არის წარჩინებული სტ-
რამონის სიტყვები, რომ ერთობც
მხოლოდ მარტო სვანეთს შეეძლო
გამოეყვანა ომის ველზე 200,000
შეიარაღებული კაცისა, მაგრამ მაინც
შეიძლება დამტკიცებით ესთქვათ,
რომ ყველა საქართველოს მცხოვ-
რებს ძალიან კარგად შეეძლო ხმა-
რება იარაღისა და შეეძლოთ დაცვა
თავის მკიდროდ დასახლებული სამ-
შობლო ხეობებისა. პი რაში მდგო-
მარეობდა საქართველოს სამხედრო
ძალა სამეფოს დაარსების პირველ
საუკუნეებში. იმათ შეეძლოთ ყო-
ველს მძლეობისათვის წინააღმდეგო-
ბა გაეწინათ, თუ რომ ყოველს
იმათ მეფეებს ჰქონოდათ ნიჭი მარ-
თველობისა.

ინგილო ჯანაშვილი

ნარევი

„ხალხთა - შორის მშვიდობიანობისა და
თავისუფლების საზოგადოებამ,“ რომლის კონ-
გრესი არის ამ ყმადა, დაპატიების წიგნი
გამოუგზავნა მიქტორ ჰიუგოს. მიქტორ
ჰიუგომ მოსვლაზე უარი შეუთვალა და წი-
გნის პასუხად, სხვათა შორის, მისწერა, რომ
მშვიდობიანობაზე ფიქრი მე მივატოვეთ; „სა-
ნამ საფრანგეთი დაჩაგრული და წვალებუ-
ლია, სანამ იმას რეინის საშლვარი არ შეუ-
ძენია, მანამ მშვიდობიანობას მე არ თანაუ-
გრძნობ, რადგან საფრანგეთის დაჩაგრვა -
მთელი კაცობრიობის დაჩაგრვა არისო.“

**

მრას ფრანკებს იხეთი ორთქლის ეკი-
პაჟი მოუგონია, რომელსაც ერთი კაცი თა-
ვისუფლად ატარებს თურმე ქუჩაში და რა
მიმართულედაც უნდა, იმას მისცემს. აქი-
პაჟს „ორთქლის ცხენი“ დაარქვეს, რადგან
ცხენსავეთ ოთხი ფეხი აქვს თურმე, რომელ-
საც რიგ-რიგით გადაადგამს და რომელზე-
დაც რიზანა (კაუჩუკი) აქვს აკრული, რომ
არ გააცდეს.

**

სტატისტიკური გამოანგარიშებით მარტო
მეროპის სახელმწიფოებსამაჟამდ 5,000,000
(ხუთი მილიონი) ჯარი ჰყავს და ამ ჯარსა
და საზოგადოთ სამხედრო საქმეს მთელი შე-
მაოსვლის 88% უნდებოდა...

განცხადება

მესამე წელიწადია, რაც მე მოს-
წავლავების ბინა მიჭირავს ქ. მუ-
თაისში. დღეს თამამათ შემოძლია
ესთქვა, რომ ეს ბინა ჯერ უსარგე-
ბლო არ ყოფილა საზოგადოებისა-
თვის. მართალია, ამისთანა საქმეს
საზოგადოთ ყველასი მომადლიერება
არ შეუძლია, არ შეუძლია მისთვის
რომ მოსწავლეების კეთილ-დღეობა
მარტო ბინის მზრუნველზე არ არის
დამოკიდებული.

თუ ვინმეს რამე სასაყვედურო
აქვს ჩემს ბინაზე და ან აწი შეხედეს,
უმორჩილესად ვსთხოვ, გაზეთში გა-
მოაცხადოს. ჩვენ ვეცდებით, ან თა-
ვი გავიმართლოთ მასთან და ან (თუ
ჩვენი თავი ესტანით დამნაშავეთ)
თავიდან ავიშოროთ ის ნაკლულე-
ვანება, რომელსაც ჩვენ დაგვიმტკი-
ცებენ. ამით, როგორც ბინას, ისე
საზოგადოებას მოაუტანთ სარგებ-
ლობას.

მოსწავლეების რიცხვი წარსულ
წლებში ხუთმეტედამ ოცდა შეიძამ-
დის აღიოდა. მოსწავლეების ბინას
ყოველთვის კარგი მასწავლებლები
ჰყავდა მეტადრე ამ უკანასკნელ წელს
სინილისიერათ მშრომელ და თავის
საქმის მცოდნე მასწავლებლების მო-
წყალებით იმ ცამეტ მოსწავლეებთა-
გან, რომლებიც გიმნაზიაში მისაღე-
ბათ წარედგინე, მხოლოდ ერთმა
ვერ დაიჭირა ეკზამენი. სხვები მიი-
ღეს მეორეში, მეოთხეში და მოსა-
მზადებელ კლასებში. პირველი კლა-
სისთვისაც გეყავდა ყმაწვილები, მაგ-

რამ ეკანისი უქონელობის გამო,
გიმნაზიის მთავრობამ ეგზამენი არ
დააქვინა და ამანათქმის ძისძი და-
ჩენ მოსამზადებელ კლასში.

მომავლისათვის, იმედი მაქვს, უფ-
რო კარგათ წავა ბინის საქმე, თუ
საზოგადოებამ თანა უგრძნო და თა-
ვის დროზე შემოიტანა ის მკირე
ფული, რომელსაც ჩვენ მას ვანდე-
ვინებთ.

ქაწვილის ჩემს ბინაში შენახვისა-
თვის მშობელს წლის გასვლამდა
გადახდება ო რ ა ს ი მ ა ნ ა თ ი. მო-
სწავლეს უნდა ჰქონდეს თავისი
ლოგინი, ტანისამოსი, სტოლის ია-
რადი და წიგნები.

დაწერილებით პირობების შეტყუა-
ბა შეიძლება მოსწავლეების ბინაში,
რომელიც არის პლექსანდროვისკის
ქუჩაზე უ. ძვეერაძის სახლებში.

მოსწავლავების ბინის მზრუნველი
ს. ძიმიხტარიშვილი
(3-2)

ახალგაზრდა კაცს ჰსურს ას-
წავლოს შეგირდებს პროგიმნაზიის
კურსიდა. საგნებს გარდა შეუძლიან
ასწავლოს ენები: მართული, სომხუ-
რი, რუ ული, ფრანგუზული და ლა-
თინური.

იღებს აგრეთვე შეგირდებს თავის
სახლში მდგმურებად (პანსიონერე-
ბათ). დაწერილებითი პირობებისა-
თვის მსურველს შეუძლიან მიმარ-
თოს: სუბ-ნიშანის ქუჩაში, ტერ-აკო-
ფოვის სახლებში, აბესალომოვის სა-
ხლების პირ-და-პირ.
(4-2)

დაიბეჭდა და ისყიდება
თამარ სამართავლოს
ბატონისშვილი
ისტორიული რომანი
ბ. რ ჩ ე უ ლ ო ვ ი ს ა.
თფილისში: მედიკოსიფილის და
ამხ. სტამბაში და მნფიაჯიანცის
წიგნის მაღაზიაში.
შასი ყველგან ექვსი შაური.

უფ. ივანოვის ბიბლიოთეკაში ის-
ყიდება მეორე გამოცემა
ქართულ-ფრანგულ ლექსიკო-
ნისა, რომელიც შედგენილია იე-
როტინიანცისაგან. შასი ერთი აბაზი.

რ.პ. გზა.	დილა.	სალამ.	საღამო			საღამო			საღამო	საღამო	საღამო	საღამო
			II კ.	III კ.	IV კ.	V კ.	VI კ.	VII კ.				
თფილისი . . .	936	454										
მცხეთა			68	38								
ზორი	1221	841	240	123								
ხაშური	2	1110	392	218								
ბეჟათუბანი			442	246								
შვირილა			581	323								
მუთაისი	823		675	375								
სამტრედია			773	429								
ახ.-სენაკი			857	476								
შოთი	1144		975	542								
შოთი	840											
ახ.-სენაკი			118	66								
სამტრედია			261	14								
მუთაისი	1151		341	69								
შვირილა			398	21								
ბეჟათუბანი		ლაშ	533	296								
ხაშური	541	165	843	24								
ზორი	723	367	364	9								
მცხეთა			985	4								
თფილისი	1016	724	975	542								